

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Rs 356087 21 Rev
Sarajevo, 1.4.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amre Hadžimustafić, kao predsjednice vijeća, Fatime Mrdović i dr sc. Danice Šain, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Ć. Ć. iz S., Ulica ..., koga zastupa punomoćnik A. P., advokat iz S., protiv tuženog KJKP ... d.o.o. S., Ulica ..., radi isplate potraživanja iz radnog odnosa, v.s. 29.700,00 KM (pravilno: 26.950,43 KM), odlučujući o revizijama tužitelja i tuženog protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 65 0 Rs 356087 15 Rsž od 2.9.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 1.4.2021. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija tužitelja se odbija.

Revizija tuženog se djelimično usvaja i nižestepene presude preinačavaju u dijelu kojim je odlučeno o isplati razlika plaća sa minulim radom, naknada za noćni rad i rad u dane praznika, pa se tuženi obavezuje isplatiti tužitelju, na ime razlike plaće sa minulim radom iznos od 10.401,53 KM umjesto 11.557,25 KM, na ime naknade za noćni rad iznos od 99,97 KM umjesto 111,07 KM, i na ime naknade za rad u dane praznika iznos od 28,45 KM umjesto 31,62 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.5.2013. godine do isplate. U preostalom dijelu revizija se odbija kao neosnovana.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu, broj: 65 0 Rs 356087 13 Rs od 8.5.2015. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev, i tužena obavezana da tužitelju isplati: razliku plaće sa naknadom za minuli rad u iznosu od 11.557,25 KM, za period od 1.5.2013. godine do 30.4.2013. godine, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.5.2013. godine; razliku naknade za noćni rad, za isti period, u iznosu od 111,07 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.5.2013. godine; razliku naknade za rad u dane vikenda i praznika, za isti period, u iznosu od 31,62 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.5.2013. godine, i na ime toplog obroka iznos od 1.254,88 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.5.2013. godine, sve u roku od 15 dana. Tuženi je obavezan i da na ime tužitelja kod Zavoda ... uplati iznos od 3.899,98 KM, kao i da tužiteljima naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.785,00 KM, u roku od 15 dana. Odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu regresa za 2010. godinu u iznosu od 804,37 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.1.2011. godine do isplate, za 2011. godinu u iznosu od

862,27 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.1.2012. godine do isplate, i za 2012. godinu u iznosu od 965,39 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 1.1.2013. godine do isplate.

Odbijen je tužbeni zahtjev preko dosuđenih iznosa na ime razlike plaće i minulog rada sa doprinosima, rada u dane praznika i noćnog rada, iz stava prvog izreke, do traženih: razlike plaće sa naknadom za minuli staž u iznosu od 17.091,11 KM; razlike naknade za noćni rad u iznosu od 155,66 KM; razlike naknade za rad u dane vjerskih i državnih praznika u iznosu od 44,87 KM, te razlike doprinosa u iznosu od 5.765,88 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 65 0 Rs 356087 15 Rsž od 2.9.2020. godine žalbe tužitelja i tuženog su odbijene kao neosnovane.

Blagovremeno izjavljenim revizijama drugostepenu presudu pobijaju i tužitelj i tuženi.

Tužitelj pobija drugostepenu presudu u odbijajućem dijelu, zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da ovaj sud usvoji reviziju, preinači drugostepenu presudu i u cijelosti usvoji tužbeni zahtjev, te obaveže tuženog da tužitelju naknadi troškove cjelokupnog postupka, uključujući i troškove za sastav revizije u iznosu od 1.263,60 KM.

Tuženi pobija drugostepenu presudu u dosuđujućem dijelu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da ovaj sud usvoji reviziju i preinači pobijanu presudu tako da u cijelosti odbije tužbeni zahtjev kao neosnovan, ili da istu ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odgovori na revizije nisu podneseni.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u skladu sa ranijom odredbom člana 241. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), koja se u ovom predmetu primjenjuje na osnovu člana 106. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Vrijednost dijela pravosnažne presude koji pobija tužitelj je 16.854,80 KM, a vrijednost dijela koji pobija tuženi je 25.689,55 KM, iz čega proizlazi da su obje revizije dopuštene, u smislu ranije odredbe člana 237. stav 2. ZPP.

Revizija tužitelja nije osnovana.

Revizija tuženog je djelimično osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu novčanih potraživanja iz radnog odnosa kod tuženog, nastalih u periodu od 1.5.2010.godine do 30.4.2013. godine, obračunatih u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo (dalje: GKU)¹, i to: razlika plaće sa naknadama za minuli rad, razlika naknade plaće za noćni rad i rad u dane državnih

¹ „Službene novine Kantona Sarajevo, br. 21/06 i 34/06

praznika, razlika naknade za ishranu u toku rada i za korištenje godišnjeg odmora za 2010. 2011. i 2012. godinu, te zahtjev za uplatu razlike obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, za isti period.

Iz činjeničnog stanja koje su utvrdili nižestepeni sudovi proizlazi da je tužitelj, kao SSS tehničar drumskog saobraćaja, u spornom periodu bio zaposlenik tuženog, na radnom mjestu saobraćajni kontrolor. Dalje je utvrđeno da je tuženi dana 1.12.2006. godine pristupio kolektivnom ugovoru, prema kojem, radno mjesto tužitelja spada u IV grupu složenosti poslova, za koju je utvrđen koeficijent složenosti poslova u rasponu od 2,50 do 3,00 (član 43. GKU). Sudovi su ocijenili da se na tužitelja primjenjuje koeficijent 2,50, koji se množi sa najnižom osnovnom plaćom zaposlenika za poslove najnižeg stepena složenosti, koja ne može biti manja od 55% prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Nižestepeni sudovi su na osnovu provedenog vještačenja po vještaku ekonomske struke utvrdili da tuženi u relevantnom periodu tužitelju nije vršio obračun i isplatu plaća i naknada u skladu sa odredbama GKU, kao povoljnijeg prava. Kako je utvrđeno da je plaća koja je tužitelju isplaćena manja od one koja mu pripada za 11.557,25 KM, prvostepeni sud je taj zahtjev tužitelja usvojio, kao i zahtjev za isplatu razlike plaća za noćni rad u iznosu od 111,07 KM, rad u dane vikenda i praznika u iznosu od 31,62 KM, naknade za ishranu u toku rada u iznosu od 1.254,88 KM, te za uplatu neizmirenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 3.899,98 KM, dok je preostali dio zahtjeva odbio kao neosnovan. Zahtjevi za isplatu regresa su odbijeni u cijelosti, uz obrazloženje da tužitelj u ovom postupku nije dokazao spornu činjenicu korištenja godišnjeg odmora, od koje zavisi pravo na zahtijevanu naknadu.

Drugostepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je zaključio da tužitelj ima pravo na isplatu razlike plaća i naknada koje mu pripadaju po odredbama predmetnog GKU, na osnovu neposredne primjene odredaba tog kolektivnog ugovora u smislu odredbe člana 4., u vezi sa odredbom člana 43. istog propisa, koji je u relevantnom periodu bio na pravnoj snazi.

Naime, prvostepeni sud je u obrazloženju presude, koju je drugostepeni sud ocijenio kao zakonitu i pravilnu, dao jasne, logične i valjane razloge zbog kojih je utvrdio da tužitelj ima pravo na isplatu plaća u iznosu koji je utvrđen primjenom koeficijenta 2,50 za IV grupu složenosti poslova, u koju grupu spadaju poslovi koje je tužitelj obavljao kao saobraćajni kontrolor. Navedeni zaključak nižestepenih sudova je zasnovan na pravilno utvrđenoj činjenici da je tužitelj, na osnovu zaključenog ugovora o radu obavljao poslove i radne zadatke za koje je predviđena stručna sprema SSS, i koji prema odredbi člana 43. GKU spadaju u IV grupu, sa koeficijentom složenosti u rasponu od 2,50 do 3,00 (srednje složeni i raznovrsniji poslovi srednje stručne spreme vezani za pripremu i praćenje procesa rada, uključujući i administrativno-tehničke poslove).

Drugostepeni sud je pravilno prihvatio i ocjenu prvostepenog suda da se za obračun plaće tužitelja treba primijeniti koeficijent 2,50 a ne 2,90, budući da tužitelj u ovom postupku nije

dokazao da poslovi koje je obavljao podrazumijevaju odgovarajući stepen specijalizacije u procesu rada, kako je to predviđeno kolektivnom ugovorom.

S obzirom da je Pravilnik o platama zaposlenika tuženog od 7.4.2009. godine, koji je donesen na osnovu predmetnog GKU stavljen van snage, i kao takav nije primjenjiv, nisu osnovani ni revizioni navodi tužitelja da je sud trebao primijeniti koeficijent složenosti poslova iz tog pravilnika. Naime, u slučaju kada tuženi nije donio Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta, odnosno pravilnik kojim se određuje stepen složenosti poslova, pravilno je primijeniti koeficijent koji je kolektivnim ugovorom propisan za poslove na koje je tužitelj bio raspoređen, odnosno koje je kod tuženog obavljao, što je u konkretnom slučaju najniži koeficijent IV grupe složenosti poslova (2,50).

Revizijom tuženog se drugostepena presuda pobija u dijelu kojom je usvojen tužbeni zahtjev, prvenstveno zbog toga što je, po mišljenju tuženog, drugostepeni sud zbog pogrešne primjene člana 103. Zakona o radu (dalje: ZOR) pogrešno primijenio i odredbu člana 67.stav 1. tačka 2. ZPP, kada predmetnu tužbu nije odbacio kao neblagovremenu. Međutim, tuženi se pogrešno poziva na odredbu člana 103. stav 3. Zakona o radu, jer se u ovom slučaju ne radi o zaštiti povrijeđenog prava iz radnog odnosa, nego o zahtjevu za isplatu dospjelih novčanih potraživanja iz radnog odnosa, za koja je odredbom člana 106. ZOR propisano da zastarijevaju u roku od tri godine, ako zakonom nije drugačije određeno. Zbog toga, u ovom slučaju nisu bili ispunjeni uslovi za odbacivanje tužbe kao neblagovremene, pa nije moglo doći ni do povrede odredaba parničnog postupka zbog pogrešne primjene člana 67. stav 1. tačka 2. ZPP.

Neosnovano se u reviziji tuženog ukazuje i na povredu odredbe člana 231. ZPP, u vezi sa članom 209. ZPP. Naime, drugostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značaja, a iznesene ocjene je opravdao jasnim i valjanim razlozima, pa presuda zadovoljava standard obrazložene sudske odluke iz člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Neosnovano se primjena GKU osporava i zbog činjenice da tužitelj nije dokazao da je član Sindikata ..., koji je potpisnik kolektivnog ugovora. Naime, svaki zaposlenik stupanjem na posao pristupa i kolektivnom ugovoru, koji se na njega primjenjuje nezavisno od toga da li je član sindikata ili ne. Ovaj sud je to pravno stanovište izrazio u većem broju ranijih odluka, što je drugostepeni sud imao u vidu, pa je pobijana odluka zasnovana na pravilnoj primjeni odredbe člana 10. stav 2. Zakona o radu, prema kojoj zaposlenik ne može biti stavljen u nepovoljniji položaj zbog članstva ili ne članstva u sindikatu.

Revizijski prigovori tuženog se odnose na primjenu Sporazuma o načinu primjene člana 105. GKU, broj 15-10/08 od 8.2.2008. godine, koji je bio na pravnoj snazi do mjeseca maja 2008. godine. Međutim, kako se tužbeni zahtjev tužitelja odnosi na period od 1.5.2010.godine do 30.4.2013. godine, a u ovom postupku nije dokazano da je navedeni Sporazum važio u tom periodu, pravilan je zaključak drugostepenog suda da pitanje primjene navedenog sporazuma nije od značaja za rješavanje predmetnog spora.

Revident neosnovano prigovara i da odredbe GKU kojima se reguliše utvrđivanje najniže osnovne plaće nisu u skladu s odredbama Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju Federacije BiH (dalje: OKU)². Drugostepeni sud je pravilno postupio kada je prihvatio obračun plaća tužitelja koji je izvršen u skladu sa odredbama predmetnog GKU, jer je u skladu s načelom povoljnosti iz člana 3. stav 3. OKU da se granskim kolektivnim ugovorom utvrdi najniža osnovna plaća u iznosu većem od onog koji je predviđen Općim kolektivnim ugovorom.

Nije osnovan revizijski prigovor tuženog da poslovi koje je tužitelj obavljao pripadaju grupi složenosti poslova III, sa pripadajućim koeficijentom 2,00. Naime, u ovom postupku je utvrđeno da je tužitelj kod tuženog obavljao poslove koji prema odredbi člana 43. GKU spadaju u IV grupu složenosti, a razlozi koje su nižestepeni sudovi izložili u svojim odlukama su u potpunosti prihvatljivi i za ovaj sud, jer su zasnovani na pravilnoj primjeni materijalnog prava na utvrđeno činjenično stanje.

Shodno navedenom, drugostepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je zaključio da tužitelj ima pravo na isplatu razlike plaće za poslove koje je obavljao, a koja mu pripada po odredbama GKU, na osnovu njihove neposredne primjene, u smislu člana 4. u vezi sa odredbom člana 43. tog propisa.

Neosnovano tuženi osporava i odluku o toku zatezних kamata na dosuđene iznose plaća i naknada za vrijeme odlučivanja o pravnom lijeku, jer zatezna kamata, prema odredbi člana 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (ZOO), koju su nižestepeni sudovi pravilno primijenili, teče od dana kada dužnik zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze, pa sve do isplate.

Međutim, osnovan je revizijski prigovor da je u iznos dosuđenih razlika plaća tužitelju neosnovano uračunat i porez na dohodak od 10 %.

Naime, prema relevantnim odredbama Zakona o porezu na dohodak Federacije Bosne i Hercegovine,³ obveznik plaćanja poreza je zaposlenik (član 2. i član 27. stav 2.), dok obračun, obustavu i uplatu akontacije poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti vrši poslodavac ili sam obveznik poreza (član 27. stav 2.). To znači da poslodavac, kao i sam zaposlenik, ima samostalnu obavezu obračuna, obustave i akontacije poreza na dohodak. Prema istom propisu, akontacija poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti obračunava se i obustavlja pri svakoj isplati plaće i/ili oporezive naknade prema propisima koji se primjenjuju na dan isplate, a uplaćuju istog dana ili prvog dana po izvršenoj isplati plaće i/ili oporezive naknade.

Kako porez predstavlja novčani iznos koji je porezni obveznik dužan plaćati budžetu u skladu sa poreznim zakonima (član 3. Zakon o Poreznoj upravi FBiH⁴), a

² „Sl. novine FBiH“ br. 54/05, 62/08)

³ „Službene novine FBiH“, br. 10/08, 9/10 i 44/11

⁴ „Službene novine FBiH“, br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15

Zakonom o porezu na dohodak, niti drugim propisima, nije predviđena obaveza poslodavca da iznos obračunatog poreza uplaćuje zaposleniku, tužitelj, kao porezni obveznik, nema ovlaštenje da od tuženog, kao svog poslodavca, zahtijeva isplatu iznosa obračunatog poreza na dohodak, koji se smatra javnim prihodom. Shodno tome, tužitelj, koji u pogledu obaveze obračuna i uplate poreza na dohodak nije u materijalnopravnom odnosu sa tuženim, nema aktivnu legitimaciju za isticanje takvog zahtjeva, zbog čega je njegov tužbeni zahtjev u tom dijelu neosnovan.

Budući da je u utvrđenu visinu obaveze tuženog prema tužitelju koja se odnosi na plaće i naknade plaća, u ukupnom iznosu od 11.699,94 KM, uključen i obračunati porez na dohodak, potrebno je dosuđene iznose od 11.557,25 KM na ime razlike plaća, 111,07 KM na ime naknade po osnovu noćnog rada, i 31,62 KM na ime razlike naknada po osnovu rada u dane praznika, u skladu sa nalazom vještaka finansijske struke, koji su nižestepeni sudovi ocijenili kao potpun, stručan i objektivan, umanjiti za iznose obračunatog poreza na dohodak od 10%.

Imajući u vidu sve navedeno, ovaj sud je utvrdio da je pobijana presuda u dijelu koji se odnosi na plaće i oporezive naknade zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava, pa je na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP odlučio da reviziju tuženog u tom dijelu usvoji i pobijanu presudu preinači kao u stavu drugom izreke ove odluke. U preostalom dijelu revizija tuženog se odbija na osnovu odredbe člana 248. ZPP, iz naprijed izloženih razloga, kao neosnovana.

Ovaj sud nije odlučivao o troškovima parničnog postupka u smislu odredbe člana 397. stav 2. ZPP, s obzirom da je uspjeh tuženog sa revizijom neznatan, pa odluka drugostepenog suda u tom dijelu ostaje neizmijenjena (član 386. stav 3. ZPP).

Predsjednica vijeća
Amra Hadžimustafić, s.r.